

1995. évi eseménynaptár

Budapest, január 25–27. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület budapesti bemutatkozása a Magyar Tudományos Akadémia, a Collegium Budapest, az Europa Institut Budapest és a Gróf Mikó Imre Alapítvány meghívására.

25-én este az EME részéről érkezettek Szász Zoltán, a MTA Történeti Intézete igazgatója és Pók Attila, az Europa Institut titkára fogadta az Europa Institutban.

26-án de. 10 órakor az Europa Institut dísztermében az erdélyi vendégek kötetlen megbeszélésen vettek részt a magyar tudományos élet megjelent képviselőivel. A vendégeket Kosáry Domokos, az MTA elnöke és Glatz Ferenc, az Europa Institut igazgatója köszöntötte.

26-án du. 4 órakor a Collegium Budapest előadótermében az EME tudományos előadássorozat keretében mutatkozott be Budapesten. A megjelenteket Vékás Lajos, a Collegium Budapest rektora köszöntötte. Benkő Samunak, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnökének *Sorsunknak engedelmeskedni vagyunk teremtve* című előadását követően Török Katalin, a kolozsvári Állami Magyar Színház tagja Bajor Andor *Kelemen Lajos legendája* című versét mondta el, majd az EME szakosztályai részéről a következő előadások hangzottak el:

– Tövissi József: *A Persány-hegység negyedkori bazaltvulkánosságáról*

– Kovács András–Sipos Gábor–Tonk Sándor–Wolf Rudolf: *Értelmiség és Erdély magyar társadalma a fejedelemség korában*

– Brassai Zoltán: *Kovásznai szénsavas fürdők és mofetták a vérkeringési zavarok kezelésében*

– Egyed Emese: *A megelevenedő költő* (Eredmény és titok a Barcsay-kutatásban)

– Barabás Tibor: *A Kárpát-medence hidrológiai egységének jelentősége környezetvédelmi szempontból*

– Nagy György: *Az államnemzet meg a nemzetállam konok kísértete*

27-én délelőtt az EME tagjait Kosáry Domokos, az MTA elnöke fogadta a Magyar Tudományos Akadémián.

- február 9.* Elnökségi ülés. Az elnökség megtárgyalta az évi közgyűlési előkészületeket, megalapította a közgyűlés, valamint az azt előkészítő választmányi ülés időpontját és napirendjét. Intézkedett a romániai tudományos kutatók névjegyzékének összeállításáról, megtárgyalta az ösztöndíjpályázatok helyzetét és kialakította az ösztöndíjakkal kapcsolatos álláspontját. Tudomásul vette a Természettudományi és Matematikai Szakosztályon belül a magyar biológiai- és ökológiai csoport megalakulását. Elfogadta a tiszteleti tagság jelölésének és odaítélésének eljárási szabályzatát. Jóváhagyta a Tamás András (Ion Ghica) utca 12. sz. alatti ingatlan megvásárlását.
- március 19-én* kezdődött el a Dávid Ferenc Egyesület rendezésében az az ünneppsorozat, melyen Bölöni Farkas Sándor emlékét idézték Egyesületünk előadói. Az erdélyi magyar művelődés halhatatlan szervezője születése kétszázadik évfordulója alkalmával Kolozsvárt követően Marosvásárhelyen, Debrecenben, Bölönben és Sepsiszentgyörgyön tartott előadást Benkő Samu és Imreh István.
- április 22.* Választmányi ülés. A választmány megtárgyalta és jóváhagyta az évi közgyűlésen előterjesztendő főtitkári, gazdasági tanácsosi és ellenőri jelentést, valamint a jogtanácsos beszámolóját. Megvitatta és jóváhagyta az évi munka- és kiadói tervet. A közgyűlés időpontját május 20-ra tűzte ki. Elfogadta a tiszteleti tagsági minőség odaítélésének eljárását és javasolta a közgyűlésnek, hogy erősítse meg Jakó Zsigmond professzornak az Erdélyi Múzeum-Egyesület tiszteleti tagjává választását. Indítványozta az új tagdíjak megalapítását és döntött az új alapító, rendes és pártoló tagok felvételéről.
- május 20.* Az Erdélyi Múzeum-Egyesület évi közgyűlése a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében. (Iratait lásd az Egyesületi közlemények című rovatban.)
- június 7.* A Magyar Tudományos Akadémia egyéves ösztöndíjpályázatára beérkezett jelentkezések elbírálása.
- augusztus 7.* Elnökségi ülés. Az elnökség döntött a doktorandusi ösztöndíjak pótlistájának összeállításáról és a másoddiplomás ösztöndíjak odaítéléséről. Megtárgyalta a Tamás András (Ion Ghica) utca 12. sz. alatti színház berendezésével kapcsolatos ügyeket és jóváhagyta egy demográfus-statisztikus tudományos kutatói állás meghirdetését.
- Papolt, október 15.* Az Erdélyi Múzeum-Egyesület közreműködésével felavatták Barabás Samu történetkutató, forrásközlő, a Magyar Országos Levéltár erdélyi osztálya egykori vezetőjének a református templom falára elhelyezett emléktábláját. Az Erdélyi Múzeum-Egyesületet Tonk Sándor alelnök képviselte. Beszédet mondtak: Jakó Zsigmond, az Erdélyi Múzeum-Egyesület tiszteleti tagja. Hegyi Klára a Magyar Történelmi Társulat, Kónya Adám igazgató a Székely Nemzeti Múzeum. Lakos János főigazgató a Magyar Országos Levéltár és Szász Zoltán aligazgató a Magyar Tudományos Akadémia Történeti Intézete részéről.
- Debrecen, október 19–20.* A Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottsága szervezésében a *Magyar Tudományosság a Környező Országokban* című tudományos találkozáson az Erdélyi Múzeum-Egyesület részéről Benkő Samu elnök *A romániai magyar tudományosság feladatai és lehetőségei* címmel tartott előadást és Pap Zoltán, az Orvostudományi Szakosztály elnöke számolt be a Szakosztály munkásságáról.

*Szakosztályi munka**Bölcsészet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály*

Március 24.: Szakosztályi évi közgyűlés. A közgyűlésen Péntek János *Hagyomány és megújulás az erdélyi magyar nyelvtudományban* címmel tartott előadást.

Dicsőszentmárton, június 9–10.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályának vándorgyűlése Dicsőszentmártonban, a Magyar Ház előadótermében.

Benkő Samu: *A Kis-Küküllő mente néhány történelmi sajátossága*

Egyed Ákos: *Az Erdélyi Múzeum-Egyesület vándorgyűléseinek történetéből*

Pap Imre: *Erdőszentgyörgy, a rendtartó falu*

Sándor Attila: *A Kis-Küküllő menti iskoláztatásról*

Szakács György: *Dicsőszentmárton iskolái a kezdetektől 1918-ig*

Tonk Sándor: *A Marosvásárhelyi Református Kollégium szerepe a Kis-Küküllő menti lelkész- és tanítói társadalom kialakításában*

Benkő Elek: *Küküllővár három vára*

Adorján Károly: *Falutörténeti eredetmondák a Kis-Küküllő mentén*

Nagy László: *Szőkefalvi népmondák a falu eredetéről*

Murádin László: *Küküllő menti településnevek*

Könczei Csilla: *Hagyomány és kreativitás a Küküllő menti pontozó táncban*

november 11.: Gyarmathi Sámuel emlékülés a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Nyelv és Kultúra Tanszéke és az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztálya rendezésében. Az EME részéről Sipos Gábor titkár tartott előadást *Gyarmathi Sámuel életútjáról* címmel.

Felolvasóülések

február 24.: Marton József: *A Szentszék 1927-es konkordátuma Romániával*

október 20.: Csomortáni Magdolna: *A helynévkutatás mai helyzete*

Természettudományi és Matematikai Szakosztály

október 28.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Társadalomtudományi és Matematikai Szakosztálya évi tudományos értekezlete az Apáczai Csere János Líceum termeiben. A plenáris ülésen és a Matematika-informatika. Környezetvédelem, Kémia, Biológia és Földtudományos osztályokban 44 előadás hangzott el. (Az értekezlet anyaga a Múzeumi Füzetekben jelenik meg.)

november 11.: Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal közösen szervezett vegyészkonferencia.

november 28.: Vegyészek emlékülése Kékedy László hetvenöt éves, Szabó Árpád nyolcvan éves és Várhelyi Csaba hetvenéves születési évfordulója alkalmával.

Felolvasóülések

február 24.: Mészáros Miklós: *Új kutatások az Erdélyi-medence szénhidrogén forrásainak feltárására*

április 28.: Kovács Zoltán: *Lézertípusok és a lézerek alkalmazásai:*
 május 19.: Csonka Pál (Oregoni Egyetem): *Röntgenlézerek és gyorsítók*
 szeptember 29.: Uray Zoltán: *Az ionizáló sugárzások által okozott rákos megbetegedések*
 október 6.: Wanek Ferenc: *Egy elfelejtett tudománytörténeti tény: kik és mikor fedezték fel a földgázt Erdélyben*
A nagykarolyi „Bíró Lajos” Ökológiai Társaság előadásai:
 Benedek Zoltán: *Környezetvédelem*
 Benedek Zoltán: *A városi szemét hasznosítása*
 Az „Ökostúdium” csoport előadásai:
 Kocsis Kinga: *A kertészek*
 Kerekes Attila: *A vízpoloskák*
 Macalik Kunigunda: *A Fekete-Körös vegetációja*
 A Szamos expedícióról készült film bemutatása
 Újvárosi Lujza: *Ritka tegzes fajok a hazai entomofaunában*
 Pattantyús Judit: *A filozóféra mikrobiológiája*
 Mózes Katalin: *Az oligochasták*

Orvostudományi Szakosztály

A már működő gyógyszerészeti és orvostörténeti szakcsoportok mellett megalakultak a gyermekgyógyászati, kardiológiai, homo-onkológiai, laboratóriumi és fogorvosi szakcsoportok. Az év folyamán Dicsőszentmártonban, Gyergyószentmiklóson, Marosvásárhelyen és Székelyudvarhelyen tartottak üléseket. Ezeknek keretében Módy Jenő *Szérum lipoproteinek és szabad zsírsavak kimutatásának új módszere és azok klinikai jelentősége*, Lőrinczi Zoltán pedig *Az agykérgi működések szabályozásának modelljei* címmel tartott előadást.

Marosvásárhely, április 20–25.: Tudományos továbbképző konferencia *Belgyógyászati diagnosztika és terápia* címmel, az EME Orvostudományi Szakosztálya és a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem I–II. Belklinikájának szervezésében 6 budapesti és 2 marosvásárhelyi előadó közreműködésével. Az EME részéről Ferencz László és Benedek István tartott előadást.

Kovászna, április 20–25.: Az EME Orvostudományi Szakosztálya szervezésében a laboratóriumi szakcsoport *Haladás a klinikai laboratóriumi diagnosztikában* címmel rendezett továbbképző tanfolyamot 4 budapesti és 3 marosvásárhelyi előadó részvételével.

Székelyudvarhely, április 28–29.: Gyermekgyógyászati továbbképző tanfolyam 7 miskolci gyermekgyógyász együttműködésével és a Segítő Jobb 4 munkatársának jelenlétében.

Szilágysomlyó, április 30.: A dr. Mártonffi István születésének 100. évfordulóján rendezett ünnepségen előadást tartott Péter Mihály, az Erdélyi Múzeum-Egyesület alelnöke.

Budapest, május 1–2.: Továbbképző tanfolyam a környező országok fiatal kardiológus szakorvosai vagy szakorvos jelöltjei számára a Gábor György Alapítvány, a Budapesti Országos Kardiológiai Intézet, a Magyar Kardiológusok Társasága és az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvostudományi Szakosztálya szervezésében, több mint 20 romániai résztvevővel.

Marosvásárhely, szeptember 14–16.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvostudományi Szakosztálya 5. Tudományos Ülésszaka, ahol öt szakosztályban 168 előadás hangzott el. (Az értekezések szövege az Orvostudományi Értesítőben jelenik meg.)

Kolozsvári csoport

Felolvasóülések

január 31.: Sergiu Duca professzor előadása az endoszkópos hasi műtétekről

május 30.: Harmathy Éva, a budapesti SOTE magatartástudományi intézete munkatársának az orvos és a beteg kapcsolatáról szóló előadása

október 10.: Bódizs György laboratóriumi szakorvos vitaindító előadása

december 19.: Széplaki Attila ortopéd főorvos vetítettképes előadása indiai úti élményeiről

Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály

május 20.: A Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály évi közgyűlése. A leköszönő Nagy György helyébe a közgyűlés Vetési Lászlót választotta meg a szakosztály elnökévé.

október 12.: Szakosztályi ülés: a közgazdasági és szociológiai csoportok munkájának, valamint jövő terveinek megbeszélése.

október 31.: Bővített szakosztályi ülés a pszichológusok bevonásával: azoknak a kutatási feladatoknak a kijelölése, amelyek a többi szakcsoporttal együtt végezhetők.

Műszaki Tudományi Szakosztály

április 1.: A Szakosztály rendes közgyűlése

Előadások

Miskolc, február 23.: micro 'CAD 95

Gyenge Csaba, Klementis Ottó, Kismihály János: *Számítógéppel támogatott szerszám- és mérőeszköztervezés tömitőelemek gyártásához*

Gyenge Csaba: *A DFMA integrált tervezőrendszer*

Gyenge Csaba: *The Geometric Analysis of the Tool Path in Pocket Milling Process Optimization*

Gyenge Csaba: *End Mill deflection Control for Cutting Errors Minimization in Pocket Milling Process Optimization*

Tusnád, március 20–25.: Nemzetközi Tudományos Ülésszak. A műemlékek rehabilitálásának elméleti és gyakorlati kérdéseiről hangzottak el előadások.

Balogh Ferenc: *Régi típusú erdélyi fedélszerkezetek*

Kolozsvár, április: Országos Gépészeti Találkozó

Pálfalvi Attila: *Drótszöveggel erősített porózus szűrőlemezek előállítása fémporokból*

Gyenge Csaba: *Korszerű termékfejlesztési módszerek*

Kerekes László: *Minőségi költségek szerepe a minőségbiztosításban*

- április 24.: „Tornyot raktam” Ifjúsági Konferencia
 Balogh Ferenc: *A restaurálási tervek engedélyezéseiről Romániában*
- Illyefalva, május 12–14.: Számítógép az oktatásban
 Jodál Endre: *TurboFlex – Tanítóprogram a román igeragozás elsajátításában*
- Sopron, július 14.: MTESZ – Nemzetközi Konferencia
 Balogh Ferenc: *Az erdélyi műemlékvédelem helyzete*
- Ungvár, augusztus 30.: XVIII. Országos Műemlék Konferencia
 Balogh Ferenc: *Fenntartási gondok Erdélyben*
- Szófia, szeptember 26–28.: Nemzetközi Fogaskerék Konferencia
 Gyenge Csaba: *Nagy pontosságú csigahajtások tervezése és gyártása*
- Budapest, október 9–10.: „Eklektika és Szecesszió” Tudományos Konferencia
 Balogh Ferenc: *Gondolatok a századvégi építészetéről*
- Kudzsir, október 12–14.: MTeM'95
 Gyenge Csaba, Klementis Ottó: *CAD and Database management for tiching elements*
 Gyenge Csaba, Kismihály János: *Generation of the tooth surface of gears with alien axes*
 Kerekes László: *Quality ensurance using the FMEA method*
 Bitay Enikő: *Implementing of CAD at the layout plans for the component equipment*
- Krakkó, október 26–28.: VI. DAAAM '95 Nemzetközi Konferencia
 Gyenge Csaba: *Mechanikus robot periféria fejlesztése*
 Gyenge Csaba: *A DFA szoftver alkalmazása nagyméretű áteresztőcsapok elemzésére és áttervezésére*
 Gyenge Csaba: *A szerelészhibák befolyása a fogaskerék kapcsolások hordképének alkalmazására*
 Kerekes László: *Irányított tulajdonságú köszörűkoronggal való köszörülés*
- Dunaújváros, október 30.: Gépészeti Szakmai Nap
 Gyenge Csaba: *Korszerű hajtóművek tervezése és gyártása*

Felolvasóülés

- november 3.: Gyenge Csaba: *Beszámoló az 1995-ös Nemzetközi Fogaskerék Konferenciáról*
 november 24.: Kerekes László: *Beszámoló a VI. DAAAM Nemzetközi Konferenciáról*

Helyi csoportok

- Dicsőszentmárton, június 9–10.: A dicsőszentmártoni EME csoport vendégül látta és részt vett az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztálya vándorgyűlésének megszervezésében. (Részletesen l. az Eseménynaptárnak a Szakosztály munkásságáról beszámoló részét.)
- Nagyvárad, 1995. május 25.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagyváradai csoportjának alakuló ülése.
- Nagyvárad, október 12.: Kerekasztal megbeszélés *Az EME szerepe és feladatai Nagyváradon és Bihar megyében* címmel a Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály tagjainak szervezésében.

Nagyvárad, november 18.: Szakmai megbeszélés *A Debreceni Ady Endre Orvosakadémia továbbképzésének szakmai tapasztalatai* címmel az Orvostudományi Szakosztály tagjainak szervezésében.

Szilágysomlyó, március 11. és 18.: Történelmi vetélkedők az 5–8. osztályok, illetve a 9–12. osztályok számára az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége rendezésében.

Szilágysomlyó, április 29.: Megemlékezés és emléktábla avató ünnepség dr. Mártonffi István születésének 100. évfordulóján az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvostudományi Szakosztályának tagjai és a Báthory István Alapítvány közös rendezésében.

Szilágysomlyó, szeptember 23.: Orvostovábbképző és történettudományi előadások a Báthory István Alapítvány, a Magyar Egészségügyi Társaság, az Erdélyi Múzeum-Egyesület helyi csoportja és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége közös rendezésében.

Az Orvostovábbképző előadói: Lőrincz István (Lugano), Tar Erika (Kaposvár), Galuska László (Debrecen), Márton Hajnalka (Kecskemét)

A történettudományi előadásokat Nagy László (Budapest), ifj. Entz Géza (Budapest) és Nagy Mihály (Szilágysomlyó) tartották.

Szilágysomlyó, november 4.: Tudományos ülészak. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület helyi csoportjának közös szervezésében. Egyed Ákos *Az erdélyi magyarság története* című könyv előkészületeiről, Faragó József pedig *Népi kultúra, nemzeti kultúra* címmel tartott előadást.